

LAUSUNTO

5.2.2021

VN/482/2021

VN/482/2021-STM-8

Sisäministeriö

viite: SMDno-2019-2239

STM:n lausunto SM:n luonnokseen HE eduskunnalle laiksi arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta**Johdanto**

Sisäministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa ehdotuksesta hallituksen esitykseksi arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kesäkuussa 2021.

Sosiaali- ja terveysministeriö tarkastelee lausunnossaan kokonaisuutta erityisesti rahapelaamiseen liittyvien sosiaalisten, taloudellisten ja terveydellisten haittojen ehkäisyn ja vähentämisen näkökulmasta. Asettamispäätökseen ja esitykseen ei sisälly rahapeliin tuotonjakoa koskevia kysymyksiä. Tämä asiakokonaisuus oli rajattu pois käsittelystä.

Veikkauksen rahapeliuottojen alentumiseen varautumista ja vaihtoehtoisia ratkaisuja selvitetään parhaillaan työryhmässä, mihin myös veikkausvoittovaroja jakavat ministeriöt osallistuvat. Työryhmä selvittää toimeksiantonsa mukaisesti muun muassa yleiskatteelliseen malliin siirtymistä. Tässä mallissa Veikkauksen tuotto ohjattaisiin suoraan valtion budjettiin. Työryhmän laatima selvitys valmistuu arviolta helmikuun 2021 loppuun mennessä.

Tausta

Ehdotus hallituksen esitykseksi on jatkoa arpajaislain uudistukselle, joka käynnistyi vuonna 2016 ja jonka ensimmäisen vaiheen muutokset tulivat voimaan vuoden 2017 alusta mahdollistaen uuden Veikkaus Oy:n toiminnan käynnistymisen. Vuonna 2019 toteutetussa uudistuksessa jatkettiin työtä rahapelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen tähtäävien toimien tehostamiseksi lisäämällä lakiin säännös pakollisesta tunnistautumisesta hajasijoitetussa raha-automaattipelaamisessa 1.1.2022 alkaen. Kummankin vaiheen yhteydessä on todettu laajalla rintamalla, että rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen tehostamiseksi arpajaislain uudistamista on edelleen syytä jatkaa.

Asiaan on kiinnitetty huomiota mm. hallintovaliokunnan taholta. Myös sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on painottanut, että arpajaislain jatkovalmistelussa tulisi keskittyä haittojen ehkäisyn ja vähentämisen tehostamiseen.

STM on selvittänyt ja koonnut tietoa asiakokonaisuuksista, joihin liittyy arpajaislain uudistamistarpeita haittojen ehkäisyn ja vähentämisen tehostamiseksi. STM:n asettama rahapelihaittojen seuranta ja sen mittareita sekä Veikkaus Oy:n peli- ja pelaajadatan käyttöä tarkastellut työryhmä julkaisi loppuraporttinsa 14.1.2021 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8451-6>). Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva rahapelitoiminnan haittariskien ja haittojen arviointiryhmä on puolestaan tehnyt selvityksen ja koonnut kehittämistarpeita, joita se on katsonut tarpeellisiksi raha-automaattien ja raha-automaattipelien haittojen hallinnan tehostamiseksi (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-6873-8>).

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

Ehdotuksen sisältö ja sen tavoitteiden toteutuminen yleisesti

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma korostaa rahapelihaittojen ehkäisyn tehostamisen tärkeyttä. Eduskunta on niin ikään edellyttänyt, että rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä tulee tehostaa arpajaislakia uudistamalla sekä sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla olevaa haittojen ehkäisyä tehostamalla.

STM toteaa, että rahapelijärjestelmän uudistamiseen liittyy monenlaisia kehittämistarpeita. Yksinoikeusjärjestelmä on tehokas malli ehkäistä ja vähentää rahapelaamiseen liittyviä haittoja erityisesti silloin, kun valtiovalta vaikuttaa aktiivisesti säädös- ja muilla ohjaukeinoilla rahapeli-toimintaan siitä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Hallitusohjelman mukainen yksinoikeusjärjestelmän ylläpitäminen ja vahvistaminen edellyttää vahvaa ja johdonmukaista haittojen ehkäisyyden ja vähentämiseen tähtäävää työtä. Säädös- ja ohjaustoimien sekä rahapelien toimeenpanon yhteensopivuuden varmistaminen on tärkeää yksinoikeusjärjestelmän vahvistamiseksi. Säädös- ja ohjaukeinojen ohella järjestelmää ja sen ohjausta on syytä uudistaa myös muutoin rahapelihaittojen ehkäisemiseksi, ja Veikkaus Oy:n toiminta erityistehtävänsä edellyttämällä tavalla tulee varmistaa. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi STM asettaa keväällä 2021 työryhmän valmistelemaan rahapelipoliittista ohjelmaa. Ohjelma valmistellaan viranomaisyhteistyössä rahapelilainsäädännöstä vastaavan sisäministeriön, Veikkaus Oy:n omistajaohjauksesta vastaavan valtioneuvoston kanslian, rahapelitoiminnan valvonnasta vastaavan Poliisihallituksen sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.

Arpajaislakihankkeelle asetettiin ensisijaiseksi tavoitteeksi tehostaa haittojen ehkäisyä ja vähentämistä. Tämän tavoitteen toteutuminen tulisi varmistaa siten, että toimenpiteiden kokonaisuus painottuu haittojen ehkäisyyden ja vähentämiseen, on tältä osin riittävän kattava ja toimenpiteistä muodostuu kokonaisuus, jossa toimenpiteet tukevat toisiaan ja toimivat kokonaisuutena. Kanavointikykyisen yksinoikeuden vahvistaminen on toissijainen tavoite.

Arpajaislakihankkeessa käsiteltyjen asiakokonaisuuksien määrä on ollut suuri ja hankkeen aikataulu tiukka. Osaa tärkeistä haittojen ehkäisyn tehostamiseen liittyvistä toimista ei tämän vuoksi ehditty käsitellä riittävän huolellisesti työryhmässä. Mm. vaihtoehtoisten toimintatapojen kartoittaminen jäi osin vähäiseksi. Kanavointikykyyn liittyvät juridisesti hankalat asiakokonaisuudet veivät hankkeessa paljon tilaa.

STM katsoo tarpeelliseksi todeta myös, että mietinnössä taloudellisten vaikutusten arviointi on osin epätarkkaa. Tässä yhteydessä on syytä todeta myös, että rahapelitoiminnan tuottokehitykseen vaikuttavat useat pelikulttuurin ja toimintaympäristöön liittyvät tekijät rahapelipoliittisten toimenpiteiden lisäksi. Esityksestä tulee paikoin vaikutelma siitä, että haittojen ehkäisytöiden taloudellisia vaikutuksia on korostettu liikaa esitettäessä arvioita rahapelikatteen kehityksestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Veikkaus Oy:n pelikate pienenee väistämättä ja tähän vaikuttavat useat tekijät. Peli- ja pelaajadatan operointiin liittyvät Veikkaus Oy:n esittämät kustannusarvot vaikuttavat myös korkeammilta, kuin tarpeenmukainen operointi edellyttää. STM ja THL ovat arvioineet kustannuksia ja operointitapoja tarkemmin sivulla 5.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HUOMIOT KESKEISISTÄ ASIAKOKONAISUUKSISTA

Pakollisen tunnistautuneen pelaamisen laajentaminen ja pelirajoitukset

Pakollinen tunnistautuminen

STM kannattaa pakollisesti tunnistautuvan pelaamisen laajaa ja kattavaa käyttöönottoa. Pelitapahtumakohtainen ja kattava pakollinen tunnistautuminen on hyvä varmistaa säädöstasolla. Kattava pelitapahtumakohtainen pakollinen tunnistautuminen antaa tehokkaat mahdollisuudet peliestojen, pelirajoitusten ja pelaamisen hallinnan työkalujen käytölle kaikessa luvanvaraisessa pelitoiminnassa. Järjestelyn potentiaali haittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä on myös kansainvälisesti katsottuna poikkeuksellinen. Pelitapahtumakohtaisella tunnistautumisella on huomattavasti suurempi potentiaali haittojen ehkäisyä tukeville toimille kuin toisessa esillä olleessa mallissa, jossa tunnistautuminen olisi laajentunut pelipaikkaan sisäänpääsyn yhteydessä tapahtuvaa tunnistautumista suosimalla.

Mietintö ei sen sijaan sisällä muutoksia pelikasinoilla tapahtuvaan tunnistautumiseen. Pelikasinolla pelaaja tunnistettaisiin ja tämän henkilöllisyys todennettaisiin edelleen arpajaislain mukaan sisäänpääsyn yhteydessä. Helsingin ja tulevan Tampereen kasinon osalta suunnitelma ja tahtotila jää auki. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että myös tältä osin tuleva käytäntö kirjattaisiin arpajaislakiin.

Pelirajoitukset

STM pitää tärkeänä ja hyvänä muistioon (s. 66) kirjattua suunnitelmaa siitä, että sisäministeriön asetuksella säädettäisiin jatkossa pelirajoituksista myös muidenkin kuin verkossa pelattavien rahapelien osalta. Yksityiskohtaiset tunnistautumiseen kytkettävät pelirajoitukset ja hallintatyökalut on tarkoituksenmukaista linjata yhtä aikaa, kun nykyisen pelirajoituskokonaisuuden arviointi STM:ssä rahapelien haittariskien arviointiryhmän toimesta etenee ja tutkimustieto pelaamisen hallintavälineistä karttuu. Arvioinnin on syytä olla jatkuvaa ja ennakoivaa. Nykyiseen kokonaisuuteen verrattuna myös uusien työkalujen käyttöönottoa kannattaa tiedon lisääntyessä arvioida.

STM toteaa myös, että pelikasinolla pelaamiseen liitettävät pelirajoitukset ja hallintavälineet tulisi arvioida ja suunnitella huolella asianosaisten viranomaisten ja asiantuntijoiden yhteistyössä. Tältäkin osin rajoituksia ei saa jättää yksin Veikkauksen harkittavaksi. Mietinnön esitys toistaiseksi voimassa olevan kiellon tai rajoituksen mahdollistamisesta pelikasinolle on kannatettava. On lisäksi tärkeää, että pelikiellon voi asettaa siten, että henkilö ei joudu asioimaan pelikasinolla tai pelialissa pelikiellon saadakseen.

Pelirajoituksista voidaan tässä vaiheessa todeta seuraavaa:

- Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa mietinnössä esille tuodun kaikkea pelaamista koskevan vuosittappiorajan käyttöönottoa. Tämä ei kuitenkaan saa korvata muita pelirajoituksia ja pelinhallintavälineitä tai muuta haittojen ehkäisyä.
- Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan vuosittappioraja tulisi määrittellä säädöstatasolla, esimerkiksi osana edellä mainittua pelirajoituskokonaisuutta.

Hyvä lähtökohta rajoituksille on selkeät ja kohtuulliset viranomaisen määrittämät maksimirajat, joiden lisäksi jokainen pelaaja määrittelee rajat itselleen soveltuviksi. Pelkkään vapaaehtoiseen käyttöön perustuvat välineet ovat teholtaan tutkimusnäytön mukaan heikkoja. Toteutukseen liittyvillä yksityiskohdilla voidaan lisäksi ohjata pelaajia tekemään punnittuja henkilökohtaisia valintoja. Esimerkiksi tuomalla ja jalostamalla pelaamista koskevaa seurantadataa sopivaan muotoon voidaan tarjota pelaajille edellytyksiä tehdä tarkoituksenmukaisia valintoja. Peli- ja pelaajadata keräämisen ja käytön mahdollistaminen ja siihen velvoittaminen haittojen ehkäisemiseksi on myös tästä näkökulmasta tärkeää.

Kattava pakollinen tunnistautuminen lisää peli- ja pelaajadatan kattavuutta ja sitä kautta sen käyttöarvoa haittojen torjumisessa huomattavasti. Tämän potentiaalinen hyödyntäminen on tärkeää varmistaa sekä lainsäädännössä että osana rahapelien toimeenpanoa ja ohjausta. Kattavan pelidatan kertymiseen sisältyy kuitenkin myös riskejä haittojen ehkäisyn ja vähentämisen näkökulmasta. Nämä riskit liittyvät siihen, miten data mahdollistaa erilaisia pelaamisen edistämistoimia. Näistä tarkemmin seuraavassa asiakohdassa.

Peli- ja pelaajadatan kerääminen ja Veikkaus Oy:n tietojen hyödyntäminen rahapelihaittojen seurannassa, ehkäisyssä ja tutkimuksessa sekä Veikkaus Oy:n pelihaittariskien tunnistamismallin mahdollistamiseksi

Veikkauksen tietojen hyödyntäminen parantaisi ja laajentaisi rahapelihaittojen seurannan tietopohjaa sekä tehostaisi haittojen ehkäisyä ja vähentämistä ja näin ollen vahvistaisi yksinoikeusjärjestelmää.

Arpajaislakiin esitetään lisättäväksi säännökset Veikkaus Oy:n tietojen käsittelystä rahapelihaittojen seurannassa ja arvioinnissa sekä rahapelihaittoja koskevassa tutkimuksessa. Lisäksi arpajaislaissa säädettäisiin Veikkaus Oy:n oikeudesta ja osin velvollisuudesta käsitellä peli- ja pelaajadataa rahapelikäyttötymisen seuraamiseksi ja haitalliseen rahapelaamiseen liittyvien toimenpiteiden mahdollistamiseksi.

Välttämättömien tietojen varmistaminen arpajaislain 52 §:n mukaiseen työhön

STM pitää tärkeänä sitä, että riittävä datansaantioikeus varmistetaan sekä STM:lle ja sen yhteydessä tapahtuvaan rahapelitoiminnan arviointiin sekä THL:lle, joka panee toimeen arpajaislain 52 §:n mukaista työtä. Tietotarpeet koskevat Veikkauksen peli- ja pelaajadataa sekä muuta liiketoimintaa koskevia tietoja. Erityissäätely on STM:n näkemyksen mukaan välttämätöntä ja sääntelyn tulisi olla mahdollisimman yksiselitteistä. Välttämättömät tiedot 52 § mukaisessa työssä edellyttävät osin henkilötietojen ja liikesalaisuuden piiriin kuuluvien tietojen käsittelyä. Arvio siitä, mitkä tiedot ovat välttämättömiä, tulee olla 52 §:n mukaista työtä toimeenpanevilla taholla. Muotoilut vaikuttavat olevan näiden tavoitteiden mukaisia. Tämä on kuitenkin syytä vielä lakiteknisesti varmistaa esityksen antamisen yhteydessä.

Vaikka datan saantia on pyritty turvaamaan myös voimassa olevassa lainsäädännössä, lainsäädäntö ei turvaa riittävää tiedonsaantia 52 §:n mukaisiin eri tarkoituksiin. Siitä huolimatta, että STM asetti työryhmän osin tätä kokonaisuutta pohtimaan, työryhmässä ei onnistuttu pääsemään yhteiseen ymmärrykseen siitä, millaisiin tietoihin nykyllä lainsäädäntö oikeuttaa ja velvoittaa.

Toinen keskeinen haaste liittyy siihen, että THL:lle ei nykyisellään ole turvattu oikeutta tietoihin. Arpajaislain 53 §:n 3 momentissa rahapelien toimeenpanoa koskevien tietojen saantioikeus STM:n hallinnonalalla koskee tällä hetkellä STM:ää sekä sen yhteydessä toimivaa rahapelien toimeenpanosta aiheutuvien haittojen ja haittariskien arviointia. Pykälässä on haluttu varmistaa riittävä tietojen saanti arpajaislain 52 §:n mukaiseen toimintaan. STM vastaa pykälän mukaisesta työstä, mutta rahapelien toimeenpanoa koskevan arviointiryhmän työtä lukuun ottamatta operatiivinen pykälän mukainen työ tapahtuu pääosin THL:n toimesta.

Arpajaislain 52 §:n toimeenpano edellyttää laajaa ja salassapitosäännökset ylittävää oikeutta tietoihin. 52 §:n mukainen tehtävä on laaja ja edellyttää monelta osin eksploratiivista otetta. Tehtävä edellyttää sekä henkilötietojen että liikesalaisuuden suojan alle kuuluvia tietoja.

STM kannattaa rinnakkaisen tiedonsaantioikeuden määrittelyä THL:lle. STM pitää tarpeellisena esitystä siitä, että arpajaislain 52 §:ään lisätään mainita siitä, että Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja hyvinvoinnin laitoksen toimeenpanee 52 §:n mukaista työtä ja rahapelien toimeenpanon haittariskien arviointi kuuluu osaksi arpajaislain 52 §:n toimeenpanoa. Vallitsevan käytännön vahvistaminen lakisäätöksi on tarpeen datan saannin varmistamiseksi. STM toteaa, että 52 §:ää koskevilla muutoksilla ei muuteta nykyistä pykälän toimeenpanoa eikä 52 §:ää koskeviin muutoksiin liity taloudellisia vaikutuksia.

Muu aineistojen tutkimuskäytön edistäminen

Myös datan laajempaa hyödyntämistä tutkimuksessa on tärkeää edistää ja poistaa erilaisia esteitä Veikkauksen aineistojen käytölle. STM:n työryhmän raportissa todetaan, että tiedeyhteisön tahtotila on, että aineistot olisivat käytettävissä kaikille tieteellisesti korkeatasoista tutkimusta tekeville tutkijoille, tutkimusryhmille ja instituutioille siten, että aineistojen käyttöluoprosessit olisivat myös mahdollisimman avoimia ja nopeita. Tämä kokonaisuus edellyttää arpajaislain ohella toimintakäytäntöjen kehittämistä.

Veikkauksen oikeus ja velvollisuus käsitellä ja käyttää peli- ja pelaajatietoja

Veikkauksen toiminnan osalta STM pitää tärkeänä, että laissa säädetään oikeuden lisäksi Veikkaus Oy:n velvollisuudesta arvioida pelaamisesta asiakkaille aiheutuvien haittojen riskiä peli- ja pelaajadatan automaattisen käsittelyn avulla ja käyttää dataa haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Velvoittavuus olisi syytä ulottaa peli- ja pelaajatietojen käyttämiseen haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Tämä voisi tapahtua poistamalla pykälästä muotoilu ”tarvittaessa”:

”Veikkaus Oy:n on arvioitava pelaamisesta asiakkaille aiheutuvien taloudellisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen riskiä 1 momentin 3–6 kohdassa tarkoitettujen henkilötietojen automaattisen käsittelyn avulla ja ryhdyttävä toimenpiteisiin arvion perusteella havaittujen riskien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.”

Velvoittavuudella toteuttaa ns. vastuullisuustoimia voidaan osaltaan vähentää niitä riskejä, joita datan käyttöön sosiaalisten, taloudellisten ja terveydellisten haittojen näkökulmasta liittyy. Ruotsissa on vastaavasti säädetty rahapelien toimeenpanijalle sekä pelikäyttäytymisen seurantaan että siihen liitettäviä vastuullisuustoimia koskeva velvoite.

Datan käyttö on myös riski haittojen näkökulmasta ja sitä on mahdollista käyttää pelaamisen edistämiseksi. Mietinnön perusteluissa todetaan, että peli- ja pelaajadatan pohjalta tehtävää arviointia ei saisi hyödyntää pelaamisen edistämisen tarkoituksessa. Kieltoa olisi syytä harkita pykälätasolla mainittavaksi sen painoarvon lisäämiseksi ja samalla arvioida peli- ja pelaajadatan käyttöön liittyvien riskien huomioiminen myös laajemmin kuin matemaattisen haittariskimallin osalta.

Peli- ja pelaajadatan operointikustannukset

Veikkaus on arvioinut, että arpajaislakiin esitetyt muutokset STM:n ja THL:n tiedonsaantioikeuksiin voivat aiheuttaa sille merkittäviä lisäkuluja. Kertaluonteisten kustannusten suuruusluokka olisi noin 1–10 miljoonaa euroa ja vuosittaiset kustannukset noin 0,5–3 miljoonaa euroa. Arvioiden vaihteluväli on suuri, eikä Veikkaus ole eritellyt kulujen kohdentumista. Oletettavasti arviot sisältävät sekä järjestelmähankintoja että henkilöstökuluja. STM:n ja THL:n kuluja ja tarpeita koskevien arvioiden mukaan esityksenmukaisten tiedonsaantioikeuksien täyttäminen ei aiheuttaisi perusmuodossaan Veikkaukselle merkittäviä järjestelmähankintoihin liittyviä lisäkuluja. Lisäpalveluiden tarjoaminen raportointiin ja tietojen toimitukseen ei ole välttämätöntä. Tietopyyntöjen käsittelyn manuaalisesta luonteesta johtuen Veikkauksen henkilöstöresursseihin tulee todennäköisesti kohdistumaan lisäpainetta, mutta tällöinkin kulut tulevat liikkumaan Veikkauksen esittämien arvioiden alarajoilla. Kustannusvaikutuksia tulisi arvioida uudelleen ennen hallituksen esityksen antamista tietojen luovuttajan ja vastaanottajan tarpeet huomioiden tarkoituksenmukaisten ja kustannustehokkaiden toimintatapojen varmistamiseksi.

STM:n ja THL:n tietopyyntöjen sisältö ja käsittelytapa ei eroa merkittävästi siitä analytiikkatoiminnasta jota Veikkaus jo nyt harjoittaa sisäisesti. Veikkaus pystyy käyttämään myös näiden uusien tietokokonaisuuksien kokoamiseen, varastointiin ja anonymisointiin pitkälti sillä jo nyt olevia välineitä. Veikkaukselta ei edellytetä työkalujen tarjoamista toimitettavien aineistojen käsittelyä varten, vaan vastuu rajoittuu tietojen kokoamiseen ja toimitukseen. THL:llä on olemassa oleva infrastruktuuri aineistojen vastaanottamiseen, varastointiin ja käsittelyyn. Koska uuteen arpajaislakiin esitetään THL:lle ja STM:lle oikeutta tietojen jakamiseen keskenään, STM voi käyttää hyväkseen THL:n resursseja Veikkaukselta saatavien aineistojen käsittelyssä. Arpajaislain muutokset eivät siis aiheuta ilmeisiä lisäkustannuksia myöskään valvoville viranomaisille.

Veikkaus on ennestään rakentanut poliisihallitukselle seuranta- ja valvontatehtäviä varten ”datansiirtoputkia”, joita pitkin ennalta määritettyjä tietoja kahdennetaan automaattisesti poliisihallituksen käyttöön. THL:n ja STM:n tietotarpeet, velvoitteet sekä arpajaislakiin esitetyt lisävaltuudet eroavat kuitenkin poliisihallituksesta, eikä vastaavanlaisten järjestelmien rakentaminen ole tarpeellista. Veikkaukseen kohdistuvat uudet tietopyynnöt tulevat olemaan tapauskohtaisia, ja niissä tulee korostumaan manuaalisen työn rooli.

Raha-automaattien haittojen hallinnan tehostaminen

(Raha-automaattien sijoittelua ja rahapeliä myyntipisteiden sijoittumista koskeva sääntely)

Fyysisiin ympäristöihin ns. hajasijoitettujen sekä erityisiin pelisaleihin ja pelikasinolle sijoitettujen raha-automaattien haittojen ehkäisyn ja vähentämisen tehostaminen on merkittävä kokonaisuus haittojen ehkäisyn tehostamisessa. Tähän kokonaisuuteen liittyy sekä arpajaislakiin, asetustasoiseen sääntelyyn että ohjaukseen ja rahapeliä toimeenpanoon liittyviä kehittämistarpeita, joiden toteutuminen tulee varmistaa haittojen ehkäisyn ja vähentämisen tehostamiseksi. Näitä kehittämistarpeita on koottu edellä mainittuun STM:n yhteydessä toimivan arviointiryhmän selvitykseen. Selvityksen keskeinen johtopäätös on se, että päätöksiä ei tulisi tehdä irrallaan, vaan toimenpiteiden tulisi muodostaa yhteensopiva kokonaisuus, jossa huomioidaan kaikki haittoihin vaikuttavat rahapeliä toimeenpanon elementit. Veikkaus Oy on myös itse omaehtoisesti jo ryhtynyt toimiin raha-automaattien haittojen hillitsemiseksi erityisesti automaattien kokonaismäärää ja fyysisessä kanavassa tapahtuvaa markkinointia (tuoteinformaatio) rajoittamalla sekä aikaistamalla pakollista tunnistautumista.

Esitysluonnos lähtee nykyisen raha-automaattien sijoittelupolitiikan tehostamisesta haittojen ehkäisyn tehostamiseksi. Rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen tehostamisen näkökulmasta tämä malli on mahdollinen, mutta se edellyttää sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan haittojen hallinnan tehostamista kaikilla niillä rahapeliä toimeenpanon osa-alueilla, joilla on vaikutusta haittoihin. Nämä ulottuvuudet ovat: 1) pelien piirteet ja rahapeliautomaattien ominaisuudet, 2) pakollisen tunnistautumisen myötä käyttöön otettavat tehokkaat pelirajoitukset ja pelaamisen hallintakeinot sekä interventiot riskipelaajille (”ns. Vasa-interventiot”), 3) saatavuuden ja saavutettavuuden hallinta sekä raha-automaattien markkinoinnin rajoittaminen. STM:n yhteydessä toimiva rahapeliä toimeenpanon arviointiryhmä esitti raportissaan, että arpajaislain asetuksenantovaltuuksia tulisi täsmentää osana tätä haittariskeihin vaikuttavien elementtien kattavaa huomioimista. Työryhmässä ei nähty asetuksenantovaltuuksien täsmentämistä riittävän täsmällisenä pykälämuutoksena. Sen sijaan hajasijoituksen jatkossakin sallivaa sijoittelumallia

pyrittiin tehostamaan haittojen ehkäisyn näkökulmasta pakollisella tunnistautumisella ja omavalvontasuunnitelmaa koskevalla pykäläehdotuksella. Lisäksi mietinnössä esitetään tiukennuksia raha-automaattien markkinointiin. Kokonaisratkaisu haittojen ehkäisyn tehostamisessa nojaa osin Veikkauksen jo toteuttamiin muutoksiaan raha-automaattien toimeenpanossa.

Aktiivinen ohjaus haittojen ehkäisemiseksi on raha-automaattien toimeenpanossa tärkeää varmistaa. Raha-automaattien sijoituspaikkojen vastuuttaminen huomioimaan rahapelihaitat osana toimintaansa on tärkeä ja esitys omavalvontasuunnitelmasta on STM:n ehdotuksen mukainen. STM pitää tärkeänä sitä, että tarkemmat säännökset omavalvontasuunnitelman sisällöstä ja toteuttamisesta annetaan asetuksenantovaltuutuksen mukaisesti. Riittävä omavalvonnan seuraaminen ja valvonta viranomaisen taholta on tärkeää varmistaa osana pykälän toimeenpanoa.

Rahapelien markkinointi

Veikkaus Oy:n markkinointi

Eryyisen pelihaittojen vaaran sisältäviä pelejä saisi edelleen markkinoida pelipaikoissa mukaan lukien Veikkauksen verkkosivusto ja niin sanottuna tuoteinformaationa näiden pelien pelipaikoista olisi myös mahdollista antaa yleisölle tietoja, mutta muilta osin pelikohdeinformaatiota ei jatkossa olisi mahdollista antaa. Yhdistelmäpelien osalta sisäministeriö arvioisi pelisääntöasetusvalmistelun yhteydessä sisältääkö peli erityisen pelihaittojen vaaran. Yhdistelmäpelit voivat sisältää ominaisuuksia kahdesta tai useammasta arpajaislaisista määriteltyjen rahapelien ominaisuuksista. Toistaiseksi Veikkaus Oy:llä ei ole pelivalikoimassaan yhdistelmäpeleiksi määriteltyjä pelejä. Veikkauksella on kuitenkin pelivalikoimassaan ja tuotekehityksessä pelejä, joissa on piirteitä eri pelien ominaisuuksista. Tämä tarkoittaa samalla sitä, että yksittäisten rahapelien sisällä on haittariskiltään erilaisia pelituotteita. Yhdistelmäpeliksi määrittymisen kynnys ei saisi muodostua liian korkeaksi.

Raha-automaattien markkinoinnin salliminen pelipaikoissa on riski erityisesti sähköisessä kanavassa, jossa se saattaa olla omiaan vauhdittamaan muutosta, jossa pelaaminen siirtyy korkeamman riskin peleihin ja kilpailtuun osamarkkinaan, jolloin markkinoinnilla saattaa olla pelaamisen kanavoitumisen näkökulmasta tosiasiaassa kielteinen vaikutus (ks. s 8–9 Kanavointi). Raha-automaattien markkinointikiellon ohella esitystä voitaisiin täydentää haittojen ehkäisyn ja vähentämisen näkökulman tehostamiseksi täydentää lisäämällä lakiin informointivelvoite pelien haittariskeistä, markkinointikielto riskipelaajille (Vasa).

Arpajaislain vastaisen markkinoinnin rajoittamiseksi esitetyt muutokset ovat kannattavia. Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen tarjonnan rajoittaminen on kokonaisuus, johon tarvitaan useita toimenpiteitä. Tästä seuraavaksi.

Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen rahapelitarjonnan saatavuuden ja saavutettavuuden rajoittaminen (rajoittava kanavointi)

Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen tarjonnan saatavuutta tulisi pyrkiä vähentämään, koska tältä osin tarjonta on rahapelien toimeenpanoon kohdennettavien sääntelytoimien ulottumattomissa. Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolelle tapahtuvasta pelaamisesta aiheutuu myös merkittävässä määrin ja korostuneesti pelihaittoja. Kuluttajansuojaa, riittävien pelaamisen hallinnan välineiden sekä tehokkaiden pakollisten pelirajoitusten tarjoamista pelaajille tai pelituotteiden kontrollia ei voida varmistaa. Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen tarjonnan riskitaso on keskimäärin Veikkauksen tarjontaa kovempi. Se on tuotepiirteiden osalta kirjavaa ja pitää sisällään osin sellaisia ominaisuuksia, joiden tarjoamisesta on syytä jatkossakin yksinoikeusjärjestelmässä kokonaan pidättäytyä.

Maksuliikenteen estot

Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen rahapelaamisen rajoittamiseksi (ns. rajoittava kanavointi, ks. s. 8-9) arpajaislakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset maksutapahtuman käynnistämistä ja toteuttamista koskevasta kiellosta. Poliisihallituksen ylläpitämälle estolistalle asetettaisiin sellainen rahapeliyhteisö, joka markkinoi rahapelejäan arpajaislain vastaisesti Manner-Suomessa ja joiden rahapelien toimeenpanon Poliisihallitus olisi arpajaislain 62 a §:n nojalla kieltänyt.

PAF:in jääminen ulkopuolelle vesittäisi toimenpiteen tehoa haittojen ehkäisyn näkökulmasta. Tämä heikentäisi huomattavasti estojen kykyä vähentää rahapelien saatavuutta ja saavutettavuutta. Yksinoikeusjärjestelmä ja sen rahapelitoimintaa koskevat toimet nojaavat malliin, jossa hallitaan tarjontaa ja esimerkiksi pelirajoituksin edistetään pelaamisen hallintaa ja rajoitustoimia. PAF operoi tarkoituksellisesti Manner-Suomessa ja merkittävä osa järjestelmän ulkopuolisesta pelaamisesta kohdistuu PAF:in peleihin.

Rahapelimonopoliin tärkein tarkoitus on eliminoida taloudellista kilpailua ja voitontavoittelua ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin vakavasti vaikuttavalla elinkeinoalalla. Maksuestojen ja muiden rajoittavien kanavointikeinojen valmistelun tarkoituksena on palauttaa tätä näkökulmaa tilanteeseen, jossa tietoisesti Manner-Suomeen suunnattu pelitarjontakilpailu vaikuttaa negatiivisesti sekä suomalaisten eteen tukevan pelitarjonnan luonteeseen, että toiminnan tuottoihin. Tämän lisäksi kilpailu vaikuttaa välillisesti myös kotimaisen pelimonopolin toiminnan luonteeseen häiriten mahdollisuutta keskittyä sen varsinaiseen eli haittojen ehkäisyyn.

On esitetty oikeudellisia tulkintoja, että Manner-Suomi ei saisi kohdistaa maksuestoja Ahvenanmaan harjoittamaan rahapelitoimintaan Suomessa. Näitä tulkintoja selventämään olisi syytä nimetä riippumaton selvitysmies. Toimeksiannossa olisi mahdollista pyytää asiantuntija-arvio, millaisia mahdollisia lainsäädännöllisiä muutoksia Manner-Suomessa tai Ahvenanmaalla PAF:in toiminnan rajoittaminen edellyttäisi.

Jaksossa 11.7 on käsitelty valtakunnan arpajaislainsäädännön suhdetta Ahvenanmaan itsehallintolainsäädäntöön. Jakson 4 kappaleessa viitataan korkeimman oikeuden ratkaisuun KKO:2005:27. Koska oikeustapaus on ratkaisevan tärkeä siinä rajanvedossa, harjoittaako Ahvenanmaalla toimiva PAF rahapelitoimintaa valtakunnan alueella, sosiaali- ja terveysministeriö ehdottaa, että oikeustapauksen olennaiset osat kuvataan jaksossa 11.7. perusteellisemmin, esimerkiksi:

”Oikeustapauksessa KKO:2005:27 Ahvenanmaan Raha-automaattiyhdistys PAF oli Ahvenanmaan maakunnasta käsin toimeenpannut internetissä vedonlyöntejä ja raha-arpajaisia siten, että myös valtakunnassa asuvat pelaajat voivat ottaa osaa näihin rahapeleihin. Korkein oikeus katsoi tuomiossa lausutuilla perusteilla, että arpajaiset oli toimeenpantu myös valtakunnassa. Yhdistyksen toimitusjohtajan, markkinointipäällikön ja hallituksen puheenjohtajan katsottiin syyllistyneen arpajaisrikokseen.

Korkeimman oikeuden mukaan kysymys siitä, onko arpajaiset katsottava järjestetyn valtakunnassa, tulee arvioida ottaen huomioon arpajaislain rakenne ja tarkoitus sekä rangaistussäännöksen merkitys tässä yhteydessä. Oikeus kiinnitti ensin huomiota siihen, että arpajaislain yksinoikeusjärjestelmän nimenomaisena tavoitteena oli rajoittaa pelitoiminnan kilpailua sosiaalisiin perusteisiin. Arpajaislain rangaistussäännöksen tarkoitus taas oli pitää yllä näitä rajoituksia ja yksinoikeusjärjestelmää –vain yksi toimija on lain mukaan sallittu ja muiden toiminta on yksinoikeusjärjestelmässä estettävä (kohta 14).

Pelkästään sellaisen pelipalvelimen, jossa valtakunnassa asuvat pelaajat pelasivat rahapelejä, ylläpitäminen valtakunnan ulkopuolella ei ollut riittävä tekijä sille, että korkein oikeus katsoi arpajaiset toimeenpannuiksi valtakunnassa. Sen sijaan korkein oikeus viittasi muun muassa selviin suomenkielisiin markkinointitoimiin sekä maksuliikenteen järjestämisen edellyttämään valtakunnassa asuvien pelaajien rekisteröintiin, jotka osoittivat, että toimet oli Ahvenanmaalta suunnattu nimenomaan valtakuntaan.

Korkein oikeus kiinnitti lopuksi huomiota siihen, että Ahvenanmaan Raha-automaattiyhdistys oli aktiivisesti aikaansaanut valtakunnassa sellaista pelaamista, joka rikkoi arpajaislain perustavaa säännöstä pelitoiminnan yksinoikeudesta. Tältä osin korkein oikeus vertasi rahapelien järjestämistä internetissä siihen, että arpojen myyminen postin välityksellä olisi vastaavasti täyttänyt arpajaisrikoksen tunnusmerkistön riippumatta siitä, oliko lähettäjä valtakunnan alueella tai sen ulkopuolella (tuomion kohdat 15–18).”

Tältä osin perusteluissa viitataan aivan oikein, että ehdotettujen säännösten soveltaminen on oikeuskäytännön varassa. Tämän vuoksi perusteluissa ei tulisi missään kohdassa todeta tai antaa ymmärtää, että maksuliikenteen estäminen ei voisi koskea Ahvenanmaalla toimivaa rahapelitoimijaa. Tarkoitus lienee, että jos mainittu toimija rikkoo valtakunnan lainsäädäntöä ja toimii valtakunnan alueella, siihen sovelletaan mainittuja säännöksiä.

Muut rajoituskeinot

Kuten todettu, arpajaislain vastaisen markkinoinnin torjunnan tehostamiseksi tehdyt ehdotukset ovat kannatettavia. Kaiken kaikkiaan yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen rahapelien tarjonnan ja arpajaislain vastaisen markkinoinnin saatavuuden rajoittamiseen tarvitaan useita keinoja.

Vaihtoehtoisia tai rinnakkaisia rajoittavia kanavointikeinoja järjestelmän ulkopuolisen tarjonnan ja saatavuuden rajoittamiseksi tulisi selvittää. Arpajaislakihankkeen aikataulu ei sallinut riittävää keinojen kartoittamista. Toimia voitaisiin toteuttaa myös verolainsäädäntöä kehittämällä. Yhtenä tällaisena keinona olisi järjestelmän ulkopuolisten pelivoittojen määrittäminen veronalaiseksi tuloksi. Euroopan maista tämä toimenpide on käytössä ainakin Ruotsissa, Virossa ja Hollannissa.

Lisäksi ainakin järjestelmän ulkopuolisten toimijoiden rahapelisovellusten saatavuutta sovelluskaupoissa olisi myös syytä rajoittaa.

Yritysten välisen liiketoiminnan mahdollistaminen Veikkaus Oy:lle

Mietinnössä ehdotetaan lisättäväksi arpajaislakiin säännökset, jotka mahdollistaisivat Veikkaus Oy:n liiketoiminnan kehittämisen rahapelien toimeenpanosta yritysten väliseen liiketoimintaan. STM katsoo tarpeelliseksi huomauttaa, että työryhmän käsittelyssä esitettiin vakavia huomautuksia siitä, että kansainväliseen rahapeli-toimintaan laajentaminen johtaa riskeihin kilpailuoikeuden, valtiontuki-oikeuden ja unionioikeuden kannalta. Kansainvälisen pelitoiminnan kumppanuuksien laajentuminen muuttaa myös yhtiön toimintaa pelaamisen edistämisen suuntaan.

Voimassa olevan lain mukaan Veikkaus ei saa harjoittaa muuta toimintaa kuin rahapeli-toimintaa. Esityksessä ehdotetaan 12 §:ää muutettavaksi siten, että Veikkaus Oy:n tytäryhtiö voisi harjoittaa muuta toimintaa kuin rahapeli-toimintaa. STM kiinnittää huomiota siihen, että pykälä ei millään tavalla rajaa sitä, minkälaista muuta kuin rahapeli-toimintaa Veikkauksen tytäryhtiöllä olisi mahdollisuus harjoittaa. Haittojen ehkäisyn näkökulma ei myöskään tule esityksessä esille millään tavalla. Tytäryhtiön perustaminen edellyttäisi valtioneuvoston kanslian myöntämää lupaa.

Mikäli yritysten välinen liiketoiminta mahdollisesta, olisi syytä rajata tarkemmin sitä, millainen toiminta muutoksella mahdollistetaan ja miten päätöksenteko uuden liiketoiminnan osalta tapahtuu. Lupamenettely on STM:n näkemyksen mukaan liian kevyt. Uudella liiketoiminnalla ja sen toteuttamisella saattaa olla vaikutuksia koko yksinoikeusjärjestelmän oikeutukseen ja toimintaedellytyksiin sekä siihen, miten haittojen ehkäisy toteutuu rahapelijärjestelmässä.

Tämän vuoksi sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että 13 b §:n 2 momentissa edellytettäisiin kaikkein merkittävimpiin yhtiön toimiin valtioneuvoston lupa:

”Veikkaus Oy ei ilman valtioneuvoston lupaa saa perustaa eikä hankkia omistukseensa muita kuin rahapeli-toimintaansa varten tarpeellisia yhtiöitä tai niiden osakkeita eikä luovuttaa näiden yhtiöiden osakkeita uudelle omistajalle.”

Valtioneuvoston kanslian lupa vaadittaisiin Veikkaus Oy:n ja sen tytäryhtiöiden eräisiin oikeudellisiin ja taloudellisiin toimiin. Valtion suoraan omistamana yhtiönä Veikkaus Oy:n yhtiöjärjestyksen muuttamiseen vaaditaan valtio-omistajan suostumus. Sen sijaan Veikkaus Oy voisi muuttaa omistamansa tytäryhtiön yhtiöjärjestyksestä periaatteessa ilman valtion lupaa. Tämän vuoksi sosiaali- ja terveysministeriö ehdottaa, että valtioneuvoston kanslian lupa koskisi myös tytäryhtiön yhtiöjärjestyksen muuttamista.

Veikkaus Oy tai sen tytäryhtiö ei ilman valtioneuvoston kanslian lupaa saa:

- 1) perustaa rahastoja eikä tehdä kohdentamattomia varauksia taikka muuttaa niiden kirjanpidollista luonnetta;
- 2) muuttaa osakepääomaansa tai yhtiöjärjestyksensä;
- 3) myöntää lainoja;
- 4) tehdä muita investointeja kuin toimintansa edellyttämiä käyttöomaisuushankintoja.

Kanavointi

Hankkeen yhteydessä selvitettiin hallituksen budjettiriihlinjausten mukaisesti, onko yksinoikeusjärjestelmän perusteita muuttamatta ja EU-oikeudelliset reunaehdot huomioiden mahdollista ja tarpeen lisätä Veikkaus Oy:lle kanavointitehtävä arpajaislakiin. STM näkemyksen mukaan ratkaisu olla esittämättä lakiin muutoksia tältä osin on oikea. Kanavointitehtävän kirjaaminen lakiin Veikkauksen tehtäväksi olisi ristiriidassa kansallisen rahapelipolitiikan tavoitteiden kanssa ja se saattaisi näyttäytyä epäjohton mukaisena järjestelmän oikeuttamisperusteiden näkökulmasta. EU-oikeuden asettamien järjestelmää kokevien reunaehtojen mukaisesti kanavointi ei voi tähdätä pelaamisen lisäämiseen. Kanavoinnissa tulisi suosia rajoittavia toimenpiteitä ja yhtäaikaista rajoittavien ja pelaamista edistävien toimenpiteiden saattamista näyttäytyä epäjohton mukaisina EU-oikeudesta tuleville yksinoikeusjärjestelmän reunaehdoille. Rahapelipolitiikka ei voi näiden reunaehtojen mukaan olla ekspansiivista. Arpajaislaki ei nykymuotoisena estä EU-oikeuden reunaehtojen mukaista rahapeli-toiminnan kehittämistä.

Kanavointi on käsitteenä monitulkintainen ja tämä näkyy aiheesta käytävässä keskustelussa. Yhteistä määritelmää ei ole. Kanavointi liittyy vain osin Veikkauksen toimialueeseen ja sillä on käytössään ainoastaan pelaamista edistäviä kanavointikeinoja. Kanavointi voidaan laajasti määritellä tavoitteelliseksi toiminnaksi, jolla pyritään ohjaamaan rahapelaamista. Kanavointi ei voi tähdätä pelaamisen lisäämiseen. Se voi olla luonteeltaan rajoittavaa, jolloin tarjontaa rajoittamalla pyritään siirtämään kulutusta haluttuun kohteeseen. Toinen keino on pelaamista edistävä kanavointi, jossa pelien saatavuuden ja saavutettavuuden lisäämisen tai markkinoinnin keinoin edistetään pelaamista ja pyritään samalla jollakin perusteella siihen, että näillä toimenpiteillä voidaan vähentää kulutusta jossakin toisaalla. Toimenpiteiden vaikutusten ja perusteltavuuden osoittaminen on pelaamisen edistämistä koskevassa kanavoinnissa yleensä hyvin vaikeaa. Pelaamista edistävään kanavointiin sisältyy aina riskejä pelihaittojen näkökulmasta ja pelaamisen tosiasiallisesta lisäämisestä. Kanavointitarkoitus ei ole riittävä, vaan olennaista järjestelmän toimivuuden ja oikeutuksen kannalta on toimenpiteiden tosiasialliset vaikutukset.

EU-komission julkaisemassa kanavointia käsitelleessä raportissa kanavointi määrittyi erilaisiksi toimiksi, joilla pelaamista ohjataan sääntelemättömästä toiminnasta säännellyn rahapelitoiminnan piiriin. Raportissa käsitellyt keinot keskittyivät luvattoman pelitarjonnan rajoittamiseen (IP-blokkaus, rahansiirtojen estot ja luvattoman toiminnan markkinoinnin rajoittaminen). Pelaamista edistävä kanavointi vaikuttaisi kansainvälisessä kontekstissa olevan vähemmän esillä kuin Suomessa. Kanavointia koskevaa tietopohjaa ja sen merkitystä ja muotoja rahapelien toimeenpanoa koskevassa päätöksenteossa koskeva selvitys on käynnistymässä osana arpajaislain 52 §:n mukaista kokonaisuutta.

Kanavointi on Veikkauksen usein käyttämä peruste erilaisille pelaamisen edistämistoimille ja perusteltavuus liittyy tällöin kanavointitarpeeseen pois sääntelemättömästä markkinasta. Eräs haaste tässä on ollut vähäinen tietopohja sääntelemättömän markkinan koosta ja sen yksityiskohdista. Usein on vaikeaa arvioida esimerkiksi sitä, että jos jokin pelituote on tarjolla sääntelemättömässä markkinassa, pelataanko tai pelattaisiinko sitä tosiasiallisesti Manner-Suomessa, vai tullaanko kanavointiin tähtäävillä toimilla tosiasiallisesti luomaan uutta kulutusta. Haastavuutta lisää se, että tämänkaltaiset tilanteet liittyvät yleisesti korkean haittariskin peleihin. Pelaamisen edistämisen keinoin tapahtuvan kanavoinnin tosiasialliset vaikutukset haittoihin ovat hyvin vaikeita arvioida. Peli- ja pelaajadatan käytön mahdollistuessa sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja jatkossa entistä tiiviimmin tapahtuvan järjestelmän ulkopuolisen pelaamisen seurannan kautta vaikutuksia on tulevaisuudessa jonkin verran helpompaa arvioida. Tarkoituksenmukaisten keinojen valikoiminen perustelluiksi toimiksi vaatii lisää tietopohjaa ja kanavointitehtävän kirjaaminen lakiin olisi riski haittojen ehkäisyn näkökulmasta.

Kanavointia voidaan tarkastella myös säännellyn markkinan sisäisenä toimintana, jolla pyritään ohjaamaan kulutusta mahdollisimman vähän haittoja tuottavaan pelaamiseen. Mahdollisuudet tämänkaltaiseen kanavointiin ovat kuitenkin rajalliset ja toimenpiteiden vaikutusten arviointi edellyttää tietopohjaa peli- ja pelaajadatan avulla. Kevyempänä sisäisen kanavoinnin keinona voidaan pitää tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään ehkäisemään tai jarruttamaan kulttuurista muutosta, jossa pelaaminen siirtyy nopeampiin ja enemmän haitallisiin pelaamisen muotoihin. Käytäntö osoittaa hyvin selvästi, että rahapelien toimeenpanon ratkaisulla on ollut tätä muutosta kiihdyttävää vaikutusta.

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Erityisasiantuntija

Mari Pajula

Liitteet

–

Jakelu

Sisäministeriö
lainsaadantoyksikko_poliisiosasto(at)intermin.fi

Tiedoksi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET
FINNISH GOVERNMENT

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av dokument
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case:

VN/482/2021

VN; Sisäministeriön lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arpajaislain ja eräiden siihen liit

Asiakirja / Dokument / Document:

VN/482/2021-STM-8

STM:n lausunto SM:n luonnokseen HE eduskunnalle laiksi arpajaislain ja eräiden arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures:

Allekirjoittaja Undertecknare Signed by	Allekirjoituspäivämäärä Datum för underskrift Date of signature	Varmenteen myöntäjä Certifikatutfärdare Certificate issued by
Pajula Mari 912092241	2021-02-05T10:57:28	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Organisational Certificates - G3\ OK
Varhila Kirsi 91186643L	2021-02-08T09:19:07	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Qualified Certificates - G2\ OK

Sähköinen varmennetieto / Elektronisk certifikatuppgift / Electronic certificate information:

5f26ac4bf5bba4aab965c35a77cccdfe2c973079ec242ec92e773d6da2d6634c